

Võrumaa silmapaistvad tegijad tulevad Rõugest

Maakondlikult tunnustatud Egle Kõva, Lisette Heitur ja LEEK noored: Monika Kuuba, Verner Teder, Siim Teder, Silvia Zvirgzdīns. Foto autor: Mari-Liis Lubi

Projekti Zackathon osapooled: Haanja noorsootöötaja Kirke Saarnits, projektijuht Kerli Kõiv, MTÜ Nuti-Võlur esindaja Egle Kõva ja Võrumaa arenduskeskuse esindaja Eliis Ermel. Fotoklõpsu tegi Marten Mark.

Traditsiooniks on saanud, et Võrumaa noortevaldkonna silmapaistvamaid tegijaid tunnustatakse Võrumaa noorte suvepäevadel. Sel aastal toimusid suvepäevad ja tunnustussündmus Obinitsa puhkemajas, kus SA Võrumaa Arenduskeskuse juhataste liige Tiit Toots tänas ja tunnustas 11. augusti õhtul maakonna silmapaistvamaid tegijaid.

On rõõm tõdeda, et Rõuge valla noori ja noorte heaks töötavaid inimesi on põhjust esile tuua ja uhkusega neist kõnelda.

Võrumaa aasta noor 2020 – Lisette Heitur. Lisette on Rõuge neiu, kes on ennastjuhtiv, huvitundev ja sihikindel õppija. Ta teab, mida saavutada tahab, ning tegutseb alati eesmärgipäraselt. Ta tunneb huvi vallas toimuva vastu ning tegutseb selle nimel, et ka noorte hääl ja arvamus oleks esindatud. Selleks, et omaealiste arvamust kuulda, on ta eest vedanud ja korraldanud mitmeid projekte (nt

rahvusvaheline noortevahetus „Safe Space“, noortevolikogu osaluskohvik „Tuleviku Rõuge“ ja lisaks mitmed väiksemad sündmused noortekeskuses). Lisette innustab kaaslasti aktiivselt osalema ja kaasa rääkima, on oma tegemistes põhjalik ning eakaaslastele igati eeskujuks.

Pikaajaline panus noorsootöösse 2020 – Egle Kõva. Egle on üle kümne aasta olnud aktiivne kogukonnaliige Ruusmäe piirkonnas, panustades vabatahtlikult sealse kogukonna noorte tegevusse ja toetades noorte initsiatiivi. Tema pikaajalisem panus on seotud vabatahtliku tööga Rogosi jõulumaa korraldajana. Egle on panustanud mitmete uute huviringide tekkimisse kodukohas ning eelkõige seisab ta selle eest, et noored oleksid sportlikud ja terved, väärtustades sporditegevusi ning tervislikku toitumist. Näiteks on Ruusmäel koos noortega korraldatud palliplatsi ning Haanja noortemajja on koos noortevolikoguga rajatud jõutreeninguteks oma tuba. Ruusmäe

piirkonna kultuurikalendris on olnud alati mitmeid noortepäraseid sportlikke üritusi ja võistlusi. Haanja noortemaja algatus „Mobiilne innovatsioonistuudio“, mis oli loodud mitteformaalse ja formaalõppe sidumiseks koostöös kohaliku kooliga ning pälvis ka riiklikku tähelepanu. Egle on teiste valdkonna tegijate eeskujuks just oma oskusega siduda ühtse eesmärgi nimel tegutsema kohalikud noored ning kogukond. Ta on hooliv, usaldav ning uuendustele avatud.

Aasta koostöö noorsootöös – Rahvusvaheline projekt „Zackathon“. Tegemist on SA Archimedes Noorteagentuuri toel ellu viidud Erasmus+ rahvusvahelise koostööprojekti, mis keskendub noorte ettevõtlusoskuste ja -võimaluste arendamisele, aidates luua võimalusi edu saavutamiseks kohalikes kogukondades. Projekti jooksul töötasid üheskoos Rõuge Noorsootöö Keskus, Rõuge kool, Mõniste kool, Rõuge vallavalitsus,

Eesti Töötukassa Võrumaa osakond, Võrumaa Arenduskeskus, MTÜ Nuti-Võlur, maakonna ettevõtjad ja ettevõtlikud inimesed. Ikka selleks, et kahe aasta jooksul saada kogemusi teiste riikide praktikast läbi õppevisiitide ning koolitada meeskonda noorte jõustamise, coaching’u, häkatonide ja erinevate innovaatiliste meetodite osas. Projekti oluliseks võtmesõnaks on kogukondlike koostöökohtade leidmine, millele aidati kaasa projekti tegevuste ja partnerite koostöös.

Projekti jooksul arendasid kaasatud osapooled oma teadmisi sellest, kuidas toetada z-põlvkonna ettevõtlikkuse arengut. Rõuge valla noortele loodi võimalus osaleda töövarjupäeval, saada kogemus minifirma ja kohviku tegemises ning kogetut aidati mõtestada. Noored kohtusid valla ettevõtjatega ja valmis fotorändnäitus, mis tutvustab ettevõtluse eelseid ja annab ülevaate kohalike ettevõtjate kujunemislugudest.

Projekti tegevuste toel tõsteti kohalikul tasandil pilti noorte ettevõtlikkuse toetamine ja võimaluste ning koostöökohtade loomine. Projekti tulemusena valmis osapoolte koostöö käigus noorte ettevõtlikkust toetav mudel, mis on suureks abiks edasise töö planeerimisel.

Aasta tegu noorsootöös – Lõuna-Eesti ekstreemspordi klubi (LEEK). Lõuna-Eesti Ekstreemspordi Klubisse kuuluvad Võrumaa noored, kelle tegevuse eesmärk on ekstreemspordi harrastamiseks ja vaba aja veetmiseks soodsate tingimuste loomine, viljelemine ja arendamine liikumisharrastusest võistlusspordini ning klubi tegevuse kaudu inimeste elukvaliteedi parandamine ja ühiskondliku aktiivsuse tõstmine. Võrumaa noorte eestvedamisel leidis eelmisel suvel aset üle-eestiline sündmus „Rulamängud“, mis toimusid Rõuge, Vastseliina ja Võru rulaparkides ning mille jooksul kuulutati välja Eesti meister rulutamises. Rõuge noorte jaoks oli sündmus sedavõrd eriline, et LEEK noorte eestvedamisel ja Rõuge valla toetusel renoveeriti Rõuge skatepark ja kohalikele noortele loodi võimalus tegeleda oma huvidega täisväärtuslikult. LEEK noorte pealehakkamine on märkimisväärne ka seetõttu, et tegevus ei piirunud vaid skatepark’i renoveerimisega ning sellest suvest alates viivad noored läbi ka rularingi, õpetades Rõuge valla noortele rulaga sõitmist, selle juurde kuuluvat kultuuri ja eetilisi põhimõtteid. LEEK noorte omalgatus ja ettevõtlikkus on maakonna noortele eeskujuks. Nad on positiivne näide sellest, kuidas oma huvid ja ettevõtlikkus kokku panna ning tegeleda sellega, mis tõeliselt inspireerib ja rõõmu pakub.

Segapakendite konteineritest Rõuge vallas

Viimasel ajal oleme tähelepanelikelt kodanikelt saanud palju teateid segapakendite konteinerite ületäituvuse kohta. Oleme teadete eest väga tänulikud ja julgustame jätkuvalt kitsaskohtadest teada andma, et otsida koostöös taaskasutusorganisatsioonidega parimaid lahendusi.

Rõuge valla segapakendite konteinereid haldab kolm erinevat taaskasutusorganisatsiooni: Eesti Pakendiringus, Tootjavastutusorganisatsioon (TVO) ja Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO).

Reeglina toimub avalike pakendikonteinerite tühjendamine kord kuus ja sageli pole taaskasutusorganisatsioonid nõus tühjendusgraafikut tihendama. On kohti, kuhu on probleemi lahendamiseks paigutatud lisakonteiner. Kindlasti ei tule see kõne alla kogumispunktides, kus konteinerisse tuuakse sobimatuid jäätmeid. Kahjuks pole harvad juhused, kus segapakendite konteinereid kasutatakse olmeprügist vabanemiseks – see ongi sageli pakendikonteinerite ületäituvuse põhjuseks. Tuletame

meelde, et segapakendite konteinerisse on oodatud ainult puhtad plast-, tetra-, klaas-, metall- ja papppakendid (sh plastikust karbid ja pudelid, piima, mahla ja jogurtipakendid, konservikarbid, alumiiniumist ja plekist joogipurgid, metallkaaned, klaaspudelid ja -purgid). Lähiajal peaks kõigile segapakendite konteineritele ilmnema uued klepsud infoga nende kasutamise kohta kolmes keeles (eesti, vene ja inglise).

Segaolmejäätmete koht on segaolmejäätmete prügikastis. Kui kodune prügikast jääb majapidamises tekkivatele jäätmetele väikeseks, tasub ühendust võtta Eesti Keskkonnateenustega, et vedu tihendada. Pakendite sorteerimine annab aga hea võimaluse olmejäätmete hulga vähendamiseks olmejäätmete prügikastis. Muud jäätmed (ohtlikud jäätmed, elektroonikaromud, suurjäätmed, tekstiil, paber ja papp, ehitusjäätmed ja eterniit), mille koht pole olmejäätmete hulgas, saab Rõuge valla elanik tasuta ära anda Rõuge jäätmejaama

(Soojuse 4, Rõuge alevik). Rõuge jäätmejaam on avatud esmaspäeval, kolmapäeval ja laupäeval. Kuna viimasel ajal on ka jäätmejaama kasutus intensiivistunud, soovitame kaugemalt tulijatel ette helistada jäätmejaama operaatorile (telefon 5348 4199), et uurida sealsete konteinerite täituvust.

Juba ületäitunud segapakendite konteineri kõrvale palume jäätmeid mitte maha panna. Samuti on oluline, et pärast pakendite konteinerisse viskamist läheks selle kaas jätkuvalt kinni. Ületäitunud lahtise kaanega konteinerist lähevad pakendid kergesti lendu või veavad linnud selle sisu laiali, mis omakorda risustab kogumispunkti ümbrust. Seega palume konteineri ületäituvuse korral pakendite äraviimisega viivitada. Oleme koondanud info avalike pakendikonteinerite asukoha ja tühjendusgraafikute kohta valla kodulehele www.rauge.ee, sealt saab ühtlasi uurida, kus on lähimad teised kogumispunktid ja millal järgmine tühjendus aset leiab.

Sellist pilti ei tohiks näha mitte ühegi konteineri juures, meie kõigi ülesanne on sellele kaasa aidata. Foto: Reet Rannik.

Käes on toetuste noppimise aeg! Rõuge valla ettevõtustoitust saab taotleda veel 31. augustini

Taas veereb aasta sügise poole ning kätte hakkab jõudma Rõuge valla ettevõtlustoituse taotlemise aeg. Selle aasta viimane taotlusvoor on avatud 31. augustini ning jagamisele läheb ligi 7 200 eurot. Rõuge valla ettevõtlustoituse taotlusvormid ning muud toetusega seotud blanketid on leitavad valla veebilehelt rauge.ee/ettevotlustoitus. Enne taotluse esitamist tutvuge muutunud toetuse määramise korraga, mille viite leiate samuti kodulehelt. Rõuge valla ettevõtlustoituse ülemäär on 1000 eurot ning maksimumsumma ulatuses saab toetust taotleda üks kord kolme eelarveaasta jooksul. Küsimuste tekkimisel pidage nõu ettevõtlus-

ja projektispetsialist Anneli Piigliga (5169 476, ettevotlus@rauge.ee) Taotlusi saab esitada ka avatud **Kagu-Eesti ettevõtluste arengu toetusmeetmesse**. Taotlusvoor on avatud 14. septembrini. Seda toetust saavad taotleda vähemalt 24 kuud tegutsenud Põlva, Valga ja Võru maakonna ettevõtjad minimaalselt 10 000 ja maksimaalselt 50 000 eurot. Sel aastal on taotlemine tehtud ettevõtjatele lihtsamaks: taotlejate halduskoormuse vähendamiseks ei ole vajalik kohustuslik eelnõustamine ning hõlbustatud on müügi- ja turundustegevuste rahastamise võimalusi. Täpsemad tingimused leiab Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehelt aadressil www.rtk.ee.

Eterniidi ja ohtlike jäätmete kogumisringid

 KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

SA Keskonnainvesteeringute Keskuse (KIK) toel on meie vallas sel sügisel tulemas kaks ohtlike jäätmete kogumisringi – septembris ja novembris. Septembrikuise ohtlike jäätmete kogumisringide graafik on järgmine:

HAANJA JA MISSO 05.09.2020	9.00–9.30 Haanja külas teenuskeskuse juures parkimisplatsil 9.45–10.15 Plaani külas parkimisplatsil 10.40–11.10 Luutsniku külas bussipeatuse juures 11.25–11.55 Ruusmäe külas, kaupluse juures parkimisplatsil 12.15–12.45 Vaskna järve RMK supluskohta parkla 13.00–13.30 Uue-Saaluse külas bussipeatuse juures 14.30–15.00 Kärinä (Nopri parkla) 15.15–16.15 Misso alevikus teenuskeskuse parklas (Tsiistre tee 3) 16.30–17.00 Rammuka bussipeatuses
RÕUGE 06.09.2020	10.00–10.20 Nursi kaupluse parklas 10.30–10.50 Sänna mõisa juures 11.05–11.25 Saki bussipeatuses 11.35–11.55 Saarlase bussipeatuses 12.05–12.25 Viitina bussipeatuses 12.35–12.55 Haki tee bussipeatuses 13.10–13.30 Kokemäe kiige platsi juures 14.10–14.30 Püssa küla teeristis 14.45–15.05 Lauri bussipeatuses 15.15–15.35 Tilgu külla mineva teeristi juures
MÕNISTE 13.09.2020	10.00–10.30 Karisöödi bussipeatuses 10.45–11.15 Kuutsi rahvamaja parklas 11.30–11.45 Saru lauatehase juures 12.00–12.30 Saru endise kaupluse parklas 12.45–13.15 Singa-Sakurgi teeristi juures 13.30–14.00 Mõniste päästekomando parklas 14.15–14.45 Vastse-Roosa, Metsavenna talu parklas
VARSTU 27.09.2020	10.00–10.20 Kangsti küla, Kangsti korruselamu juures 10.30–10.50 Kõrgepalu küla, Kõrgepalu lauda juures 11.00–11.20 Vana-Roosa küla, Vana-Roosa kaupluse platsil 11.30–11.50 Matsi küla, Matsi ristteel 12.00–12.20 Pähni küla, Pähni bussijaama juures 12.30–12.50 Krabi küla, Krabi koolimaja juures 13.00–13.20 Lüütsepa küla, Lüütsepa külamaja juures 13.30–13.50 Varstu alevik, Varstu Tehnika ja Jõe tänava ristmiku juures

Vastu võetakse järgmisi ohtlikke jäätmeid: saastunud pakendid, õlifiltrid, laborikemikaalid, lahustid, pestitsiidid, luminestsentslambid, elavhõbe, värvid, liimid, vaigud, sortimata, ravimid. Eterniidi kogumiseks on eraldi kontaineriga auto. Lisainfo: Reet Rannik, Rõuge valla keskkonnaspetsialist (785 9322, keskkond@rauge.ee).

Nursipalu teated

Scoutspataljoni Lõuna-Eesti linnalahingu õppuse „Valge Tellis“ raames toimuvad Nursipalu harjutusväljakul 1.–3. septembrini lõhkamistööd kell 19.00–21.00 ja öised laskeharjutused kell 21.00–03.00.

30.08.2020 toimub Rõuge vallas TASUTA koerte ja kasside marutaudivastane vaktsineerimine.

Rõuge ja Võru piirkond

Nursi kaupluse juures 9.00–9.20
 Sänna kogumiskeskuse värava juures 9.25–9.45
 Rõuge Coop kaupluse juures 9.55–10.15
 Viitina rahvamaja juures 10.25–10.45
 Luutsniku bussipeatuse juures 10.55–11.15
 Misso Coop kaupluse juures 11.35–11.55
 Ruusmäe Coop kaupluse juures 12.10–12.30
 Plaani kiriku juures 13.05–13.25
 Haanja Coop kaupluse juures 13.35–13.55
 Kasaritsa vana kaupluse juures 14.05–14.25
 Puiga Coop kaupluse juures 14.30–14.50

Antsla ja Rõuge piirkond

Kangsti ühismaja plats 9.00–9.20
 Mõniste Coop kaupluse juures 9.30–10.00
 Varstu Coop kaupluse juures 10.05–10.35
 Vana-Roosa surnuaia kõrval olev plats 10.40–11.00
 Tsooru Coop kaupluse juures 11.10–11.30
 Litsmetsa ridaelamu juures 11.35–11.55
 Antsla Coop kaupluse juures 12.10–12.30
 Vana-Antsla Coop kaupluse juures 12.35–12.55
 Kobela Coop kaupluse juures 13.35–13.55
 Kuldre Coop kaupluse juures 14.05–14.25
 Uue-Antsla bussipeatus 14.35–14.55
 Urveste seltsimaja 15.05–15.25

Vaktsineeritav loom peab olema terve ning vähemalt 3 kuud vana. Juhul, kui lemmikul on olemas pass või muu dokument, millesse vaktsineerimise andmed kanda, palume see kaasa võtta. Loomaomanik peab olema suuteline tagama looma ümbritsevatele ohutu fikseerimise vaktsineerimise ajaks. Eesti on püsivalt marutaudist ohustatud maa ning seetõttu on koerte ja kasside vaktsineerimine vajalik vähemalt iga kahe aasta tagant. Vaktsineerimist viib läbi Veterinaar- ja Toiduamet koostöös veterinaararstidega. Loe lisaks: vet.agri.ee.

**TULE JA
VAKTSINEERI
OMA LEMMIK
MARUTAUDI
VASTU!**

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

ANK 2020 projektikonkursi toetussumma jõudis sel korral ka Varstu noorteni

Varstu noored Tartu UP batuudikeskuses. Foto: Monika Kuuba

Veebruaris oli noortekeskustel üle Eesti võimalus taotleda toetust ning seda tegid ka Varstu noored. Saabunud eriolukorra tõttu see projektivoor küll tühistati, kuid konkursiks planeeritud rahalised vahendid jagati seoses kriisiga uutel põhimõtetel – rahastati suviseid tegevusi, mis toetavad noorte tavaellu naasmist läbi noortekeskuste. Varstu noored kirjutasid projekti professionaalse suure välibatuudi soetamiseks. Batuudil hüppamine on paljude kohalike noorte suvine lemmiktegevus ning idee osta noortemajale oma batuut pakuti välja juba 2019. aasta sügisel. Ühest väikesest mõttest, mida ka paljud teised noored pooldasid, saigi sügisel projektikonkursi idee. Paraku tuli vahepeal kriisiperiood ning selle jooksul selgus, et projekt tuleb ümber kirjutada ja esitada uute põhimõtete järgi. Õnneks sobis idee hästi ka taaskirjutamiseks ning väga palju oma mõtet muutma ei pidanudki. Kahjuks ei saanud noored esialgu soovitud batuuti, sest see oli vahepeal laost otsa saanud. Seetõttu tuli välja valida midagi ligilähedast, kuid siiski jõuab suur batuut pikenenud

tarneaja tõttu Varstusse alles suve lõpuks. Kuna projekti tegevused oli sellegi poolest vaja ette võtta, siis alternatiiviks mindi nende noortega, kes projekti kirjutasid, Pärnusse – nautima UP batuudikeskuse võimalusi. Kahe päeva jooksul õpetati nii üksteisele kui noorsootöötajale erinevate hüpete sooritamist. Teine väljasõit toimus Tartu UP batuudikeskusesse, kuhu mindi juba suurema seltskonnaga. Kahe tunni jooksul andis terve seltskond endast kõik, et teha batuudil erinevaid trikke. Kolmas batuudil tegevus ootab meid ees, kui kauaoodatud batuut lõpuks Varstusse kohale jõuab. Siis kutsutakse kohale treener, kes selgitab batuudi kasutamise võimalusi ja ohutust. Batuut hakkab asuma Varstu noortemaja juures ning seal hakkavad aeg-ajalt trenne andma ka pädevamad noored ise. Täpsem info selgub aja jooksul. Avatud noorsootöö arendamist toetab Haridus- ja Noorteamet.

Monika Kuuba
 Varstu noortemaja noorsootöötaja

Kangsti külaplatsil taas tegevused

Laupäeval, 25. juulil toimus Kangsti uuel külaplatsil piirkonna külapäev. Alustasime õpiringidega: Salong Amii juuksurid õpetasid ja juhendasid patsipunumist, nii mõnigi sai õhtuks põneva soengu, MTÜ Nuti-Völuri juhendajad olid agarad külaelanike küberturvalisuse-alaseid teadmisi testima ja nõu jagama ning Savivalge keraamiku juhendamisel said voolimishuvilised kätt proovida. Päev jätkus Tsooru külateatri vahva näitemänguga „Oi kala, kalake...“.

Uus kõlakoda sai valmis küll juba eelmisel sügisel, aga värske muru ei kannatanud kõndimist. Külaplatsi avamine oli plaanis selle aasta jaanipäeval, kuid viirusepuhangu

tõttu olid siis peod keelatud. Kõlakoda uuele platsile oli seltsi poolt kingitus piirkonna rahvale EV 100. sünnipäevaks, sest programmi „EV 100 igas külas“ raames sai kingitusi teha ka hiljem. Programmi pidulikul lõpetamisel Ugala teatris, kuhu oli kutsutud ka külaseltsi esindaja, anti selle kohta tunnistäht ja mälestusplaat – see on kinnitatud kõlakoja ülaäärele. Tunnistähle oli kirjutatud: „See on antud kogukonnale kinnituseks selle kohta, et nad oma riigi ja kodupaiga hüvanguks tulevikku vaatavalt on tähistanud EV 100. sünnipäeva“.

Selle suve tegemised projektide toel olid ajendatud soovist taastada seltsitegevus eelnev olukord

ning piirkonna inimesed veelgi aktiivsemalt avalikes huvides ja kogukonna heaks uuesti külaplatsile tegutsema saada. Väikestviisi reegleid järgides sai tähistatud rahvakalendri tähtpäevi: munapähi, jüripäeva, jaanipäeva, ning külapäev toimus täpselt jakobipäeval. Veel tutvustati piirkonna ajalugu, selle kandi kultuurimälestisi, pärandkultuuri objekte ja vaatamisväärsusi ning ise sai lugeda seltsirahva poolt kokku pandud siitkandi aastatetagustest ajaleheudistest, Sanna postijaamast ja rahvakalendri tähtpäevadest. Seltsi tegevusi kajastas kenasti ka koostatud kroonika. Platsi saamislugu pildis oli kõlakoja seinale vaatamiseks pandud. Põhitegijateks

ikka seesama seltskond, kes toimetas ka eelmisel platsil. Külaselts tänas kõiki toetajaid ja abistajaid, pakuti torti-kringlit-kohvi ja siis läks võimsa lõkke taustal vägevaks simmaniks ansambli „Mahmör“ saatel. Tegevusi jätkus nii lastele kui suurtele. Nii lava pealt kui omavahel räägiti ikka meie oma armsas võru keeles.

Meid soosis väga ilus ilm. Rahvast oli nii palju, et autod ei mahtunud meie parklasse ja pargiti ka maantee äärde. Küsitluslehtede tagasisides märkisid kaugemalt tulijad, et tundsid ennast kodukandis oodatuna ja piirkonna rahva meelest oli mõnus ja meeldejääv külapidu omadelt omadele.

21. augustil naerutas meie külaplatsil rahvast Krabi külateater võrukeelse etendusega „Piimäpukijutu“ ja ansambel Öösorr laulis päikeseloojangu kontserdil meile loodusest, sõpradest ja kõigest mis meel. Sel aastal kohtume veel advendüritusel. Meie külaplats on avatud kõigile pereürituste korraldamiseks, telkimiseks, kiikumiseks ... järgmisel suvel ka grillimiseks, sest üks tore pere kinkis seltsile isetehtud lõkkegrilli.

Malle Vissel
Kangsti Külaseltsi nimel

Kangsti külaplats ja uus kõlakoda.

MTÜ Nuti-Völuri juhendajad tööhoos.

Kangsti külapäevale oli kohale tulnud rohkesti rahvast. Fotod: Malle Vissel

Valla noored pidasid looduslaagrit

Traditsiooniks on saanud, et Rõuge noored mõtlevad suvises looduslaagris keskkonnahoiule ja selle seostele iseenda käitumise ning tarbimisega. Ka sel suvel osales paarkümmend valla noort looduslaagris, kus saime nelja päeva jooksul väga palju targemaks loodusliku mitmekesisuse, kliimamuutuste, jahinduse, toiduahela ja tigude teemadel. Teame nüüd paremini, kuidas igaüks meist saab kaasa aidata loodusliku mitmekesisuse säilimisele ja milleks see üldse oluline on.

Laagrit aitas avada ja kliimamuutuste põhjustest ning tagajärgedest aru saada noor keskkonnaaktivist Kertu Birgit Anton. Margit Turb Keskkonnaametist selgitas loodusliku mitmekesisuse tähendust ja vajalikkust, rääkisime võõrliikidest ja kodumaistest liikidest. Vellavere matkarajal tutvusime matkajuht Liina Luure abil tigudega, vaatlesime kodumaiseid ja sisse toodud tiguid. Tartu Loodusmajas tekitas elevust loomade tuba, kus paljude lemmikuks said raagritsikad.

Tutvusime veel loodusemaja tegevuste ja eluga. Ja kui juba Tartusse olime jõudnud, siis külastasime ka Lille noortekeskust, kus meile oli ette valmistatud põnev otsimismäng, mille abil omandasime teadmisi Tartu Noorsootöö Keskuse tegemiste kohta. Lisaks jõudis meie tihedas laagris osaleda veel Tarmo Evestus, kes oma põneva töötoa jooksul jagas noortele teadmisi säästva majandamise põhimõtetest ja võimalustest. Jahinduse eetikast ja olemusest käisid kõnelemas Ruusmäe jahiseltsi

jahimehed.

Selle kõige kõrval jäi meil aega ühisteks toimetusteks ja lähemaks tutvumiseks vabal ajal.

Oli üks äärmiselt tihe kuid äge laager. Aitäh igaühele! Aitäh Keskkonnainvesteeringute Keskusele, kelle toel laager toimus!

Airi Parv
Rõuge valla noorsootöö spetsialist

Ruusmäe jahiseltsi jahimehed noortega oma teadmisi jagamas. Foto autor: Airi Parv

Tartu loodusemajas raagritsikatega sõbrustamas. Foto: Airi Parv

Noor ettevõtja, kandideeri preemia!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Swedbank kutsuvad kandideerima noore ettevõtja preemia. Kandideerida saavad kõik kuni 35-aastased (kaasa arvatud) Eestis registreeritud ettevõtte omanikud ja/või juhid, kelle tegevus on olnud silmapaistev ja kes on panustanud Eesti ettevõtluse edendamisse.

Oma kandidatuuri võivad esitada ettevõtjad ise, nende töötajad, kliendid, erialaorganisatsioonid ja kõik teised, kes teavad mõnda ettevõtlikku noort juhti, kes on preemiat väärt! Kandideerimiseks on aega kuni 4. septembrini, loe konkursist lähemalt ja kandideeri või esita kandidaat: www.koda.ee/et/meist/noorettevotja.

Rõuge valla noorte kalalaager

Lisaks traditsioonilisele keskkonnalaagritele korraldati Rõuge valla noortele sel suvel esmakordselt ka kalalaager. Kalalaager toimus Rõuge noortekeskuses 3.–6. augustil ning laagris osalesid noored kõikjal Rõuge vallast. Esimesel laagripäeval saime üksteisega tuttavaks, tegime riskianalüüsi ning kaardistasime kogemusi. Lisaks käis meil külas keskkonnainspektor Merilin Sibul, kes andis noortele ülevaate vastavast seadusandlusest ning selgitas, mida kalandus endast kujutab. Teisel laagripäeval võtsime suuna Võrtsjärve äärde, kus külastasime järvemuseum Akva:riumi, käisime parvega sõitmas ning mängisime geipsimismängu. Loomulikult käib õige kalalaagri juurde ka kalapüük, kolmandal päeval oligi aeg õnged kätte võtta ja järve äärde suunduda. Noortega jagasid oma teadmisi Enno Sarik ja Igor Pisarenko, kes õpetasid, kuidas püügivarustust ette valmistada, missugust sööta valida ja

kõike muudki, mida kalal käies teadma peaks. Suur aitäh Ennole ja Igorile! Kalalaagris õppisid noored tundma erinevaid Eestis elavaid kalaliike, kalapüügiviise ja -võtteid, noored said teadlikumaks kalandust puudutavatest seadustest ning säästvast kalandusest. Lisaks õppisid noored, kuidas vaadelda loodust ning kuidas käituda veekogudel ja vee ääres, tagades samal ajal enda ja teiste ohutuse. Kalalaagris saadud teadmisi ei jätnud noored ainult enda teada ja õppematerjalina valmisid noorte endi koostatud kalandusteemalised infovoldikud. Aitäh kõigile laagris osalejatele ja külalistele ning suur tänu Keskkonnainvesteeringute Keskusele, tänu kellele meie kalalaager võimalikuks sai!

Kerli Pärnapuu
Ruusmäe ja Misso piirkonna
noorsootöötaja

Kalalaagris osalejad Mõniste järve ääres. Foto: Bussijuht Indrek

Muuseumiöö Rõuge vallas

Muuseumiöö „Öös on aega“ toimub juba 29. augustil ning sel puhul pakuvad meie vallas tegevusi kolm paika: Mõniste Talurahvamuseum, RMK Pähni külastuskeskus ning Rogosi mõis:

MUUSEUMIÖÖ
PÄHNI KÜLASTUSKESKUSES

METSAMUUSEUMI LÖBUSAD ÕUETEGEVUSED:
AJAMATK, KOOMIKSIJAHT JA KONTSERT

18.00 RÕUGE UNISTUSTE KITARRI-ORKESTER RUKO
19.00 KOOMIKSIJAHT AJAMATKAGA
20.00 KOOMIKSIJAH I AUHINDAMINE JA LÖKKEPANNKOOKIDE KÜPSETAMINE

NÄITUS "PUUD"
PÜSIEKSPOSITSIOON "LOOD METSAST"
NÄITUSED "KAGU-EESTI RISTIPUU" JA "LIBLIKAD"

Info: taavi.tatsi@rmk.ee

KOLHOOS ON TALURAHVALE KOMMUNISMI KÕOLIKS!

PÕLLUMAJANDUSE SPETSIALISTID JA INSENER-TEHNILISED TÖÖTAJAD!

Mõniste Talurahvamuseum ja Metsavenna Talu
KOLHOOSI LÖIKUSPIDU
Laupäeval 29. augustil

Mõniste Talurahvamuseum ja Metsavenna Talu astuvad hoogsal sammul ühiste võitude poole ning annavad AU TÖÖLISKLASSILE!

OODATUD ON KOGU KOLHOOSIRAHVAS! Selga ajastule lahased rõivad!

10.00-23.00 MUUSEUMIÖÖ "ÖÖS ON AEGA" Mõniste Talurahvamuseumis
Nostalgiahõnguline näitus "SEE KULDNE KOLHOOSIAEG!"

15.00-16.00 KOLHOOSIÖÖ muuseumiööl!
Tegevused ja pööre muuseumiööl on TASUTA!

18.00 Krabi Külateatri etendus "PIIMÄPUKJUTU" Metsavenna Talu SISSI PUBIS

Alates 19.00 ÜHINE LÖIKUSPIDU lõõtsa ja lauluga
laos legendaarse **VOIDEMAR KUSLAPIGA**

Õhtu hakul süüdatakse MUINASTULEDE ÖÖ LÖKE!

PÄÄSE METSAVENNA TALU SISSI PUBISSE 10 EUR

Kehakinnitust ja heksamärjulist saab osta Sissi Pubi Metsavenna BAARIST

TEID OOTAVAD MASINA-TRAKTORI-JAAMAD JA KOLHOOSID!

MUUSEUMIÖÖ
ROGOSI MÕISAS 29.08

ROGOSI MÕIS ON AVATUD
KELL 12.00-24.00

ÖÖS ON AEGA

OTSIME VASTUSEID KÜSIMUSTELE, KUULAME MUUSIKAT, VALMISTAME KORALLKÜÜNLAI, KUULDEMÄNGUNA TULEB ETTEKANDELE SINISE DAAMI LEGEND, TOITLUSTUS OÜ ROMELINA

MÕISAKOOLID 100 AASTAT!

MÕISAKOOLIDE LAIEMALE PILDILE TÕSTMISEKS SOBIVAD IDEAAELSELT TÄNAVUSED EUROOPA MUINSUSKAITSEPÄEVAD 10.-13. SEPTEMBRI, MIS ON PÜHENDATUD HARIDUSELE.

ROGOSI MÕISA MÕISAKOOLID 100 PROGRAMM:

10. september – Mõõda hariduse radu. Matkapäev endistesse haridusega seotud paikadesse (Kriguli, Pütsepa) ca 5 km. Inimesed, lood.

11. september – Õpilaste ajalootund "Krihvel, tahvel, kastellmõis".

12. september – Võrukeelse laste juttude kogumiku "Ruusmäe latsi jutuq" II osa esitlusõritus.

13. september – Mõisa laat. Täistundidel jututunnid ajaloolase ja paikkonna tundjaga, lisaks giidiga jalutuskäik ning laste esinemine.

MÕIS NING MUUSEUMITOAD ON KÕIGIL NEIL PÄEVADEL AVATUD KELL 10.00-16.00

Kirikute teated

Vestlusõhtu neljapäeval, 27. augustil kell 18.30 kogudusemajas Rõuges

13. pühapäev pärast nelipüha, 30. august
kell 11.00 armulauaga jumalateenistus ja leeriohvitamine Rõuge Maarja kirikus
kell 13.00 jumalateenistus Misso kirikus

14. pühapäev pärast nelipüha, 6. september
kell 11.00 armulauaga jumalateenistus Rõuge Maarja kirikus
kell 13.00 jumalateenistus Misso kirikus

15. pühapäev pärast nelipüha, 13. september. Vanavanemate päev.
kell 11.00 armulauaga jumalateenistus Rõuge Maarja kirikus

16. pühapäev pärast nelipüha, 20. september
kell 11.00 armulauaga jumalateenistus Rõuge Maarja kirikus
kell 13.00 jumalateenistus Misso kirikus

Pühapäev, 23. august
Kell 11.00 jumalateenistus Mõniste-Ritsiku (Varstu) kirikus. Lisainfo varstukirik.planet.ee

Näitus „Meenutades Kai Leetet” 7.–25. septembril Misso rahvamajas

Käesoleva aasta 26. mail möödus 110 aastat Võrumaa tantsumemme Kai Leete sündist. Kai Leete on võrulaste mälestustes 1960. aasta septembrist, kui temast sai Võru linna elanik. Tema tegevus puudutas kõiki põlvkondi – esimesed kokkupuuted nõudliku ja loomingulise balleti- ning rahvatantsujuhendajaga Pioneeride Maja huviringides, seejärel rahvatantsutunnid nais- ja segatantsurühmades, unustamatud tantsuharjutused Kubja mändide all rahvakunstiõhtuteks valmistudes ja lõpuks sarmikad osatäitmised teatrilaval Võru Rahvateatri etendustes. Näitust saab vaadata Misso rahvamajas 7.–25. septembril tööpäeviti kell 11–15.

KredEx katab maja terviklikku renoveerimist kuni 50 000 euro ja suvekodu puhul kuni 30 000 euro ulatuses

On ilmselt päris palju koduomanikke, kes just suvel teevad plaane kodus-suvilas suuremate remonditööde osas - soojapidavad uued aknad, fassaad, pööningu-katuse soojustamine või uus küttesüsteem. Tänavu tasub ettevõtlikel inimestel aga tõsiselt nende mõtete realiseerimisele mõelda, kuna kodumaja terviklikul kordategemisel võib energiatõhusust tõstvate tööde osas saada kuni 50 000 eurot ja suvekodu puhul kuni 30 000 eurot toetust KredExilt.

Ka võrumaastel tasub rekonstrueerimistoetusele tõsiselt mõelda, kuna korraliku ehitusfirma poolt projekti alusel tehtud töödega saab endale nägusa ja soojapidava elamise, mille ehitustööde maksumusest kuni 50 protsenti - maksimumsummas 50 000 eurot - saab toetusena KredExilt.

KredExi eluaseme- ja energiatõhususe osakonna juhi Triin Reinsalu sõnul tuleb esimese sammuna ehtisregistrist kontrollida, et hoone on registrisse üksikelanuna kantud ning mis on selle kasutuselevõtu aasta - toetust saab küsida enne 2000. aastat ehitatud ja kasutuselevõetud hoonetele.

Juhul kui on soov korda teha hoopiski oma suvekodu, siis ka selle renoveerimisel on võimalik saada toetust - tööde maksumusest

kuni 30% või kõige rohkem 30 000 eurot.

“Paljud eelistavad põhjusel või teisel võtta ette oma elamise osalise renoveerimise ehk teevad erinevaid töid etapi kaupa - näiteks uued aknad, soojustatud fassaad või soojustatud katus, ahikütte asemel maasoojuspump jm,” kirjeldab Reinsalu. “Ka selliste tööde planeerijatel tasub kindlasti tingimustega tutvuda ja toetusavalduse esitamist kaaluda, kuna energiatõhususe parandamisele suunatud töödele on võimalik saada toetust kuni 30 protsenti ulatuses tööde maksumusest ja maksimumsummas 20 000 eurot.”

Oluline on, et kodu või suvemaja tervikliku renoveerimise taotluse eelduseks on nõuetekohane projekt ja kolm võistlevat pakkumist ehitusalal tegutsevalt ettevõtelt. Osalise rekonstrueerimise puhul on samuti vaja kolme pakkumise olemasolu.

Rekonstrueerimistoetust saab taotleda üksikelanu, ridaelamu või kaksikelanu sektsioon, kahe korteriga elamu või ridaelamu, samuti suvila või aiamaja omanik.

Ehitustöödega võib alustada kohe pärast taotluse esitamist. Vaata täpsemaid tingimusi aadressilt www.kredex.ee/majaduueks.

Minu suvi noorsootöötaja abilisena

Paljud noored otsivad endale suveks tööd, et veidi taskuraha teenida, nii ka mina. Kui üleelmisel aastal sain oma esimese töökogemuse malevast ning eelmisel aastal töötasin kohalikus kohvikus, siis sel aastal otsustasin teha midagi enda jaoks arendavat. Kevadel võtsin ühendust kohalike noorsootöötajatega ja leppisime kokku tööintervjuu, mis möödus edukalt - nii ma saingi noorsootöötaja abiliseks.

Kuna tööle tulles olid ilmad imeilusad, siis toimus esimene nädal minu tööst Rõuge Suurjärve ääres, kus laenutasime sup-laudasid, kanuusiid ning viisime läbi rannateemalisi tegevusi. Lisaks sellele korraldasime minu esimestel töö-nädalatel veepäeva, millel osales kokku umbes 17 noort. Ilusate ilmade lõppedes kolisime noortekeskuse suurde majja ning enamus minu tööst toimus kontoris. Kui paljud minuvanused arvavad, et ma noortekas ainult istusin aega surnuks, siis nad eksivad rängalt - enamus ajast kirjutasin ja korraldasin projekte, neid nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Näiteks üks kohalikul

tasandil toimunud projekt oli Unistuste teemapäev.

Minu eesmärgiks noortekeskusesse tööle tulemisega oli saada ägedaid kogemusi ja palju häid mälestusi. Mõlemad mu eesmärgid täitusid enim just maleva ja laagri korraldamisel/läbiviimisel. Maleva ja laagri läbiviimisega tekkis mul tohutult soe side Rõuge valla noortega, kuid samas sain õppida korraldama veidi suurema vastutusega üritust. Lisaks sellele sain ka panna end proovile rohkem kui 20 noore juhtimises, mis andis mulle tohutult enesekehtestamise oskusi.

Olen ilmatult tänulik selle võimaluse eest. Oma uutest oskustest ning kogemusest võiksin ma rääkima jääda, kuid minu jaoks on tähtsam see, et ma sain teha seda, mis mulle meeldib, olles ümbritsetud väga soojade kolleegide ja ka imearmsate noortega. Ma loodan, et tulevikus mõtlevad noored rohkem end arendavale ning tuleviku tööturul positiivset külge näitavale tööle.

Lisette Heitur

Lisette noortega toimetamas. Foto: Airi Parv

Tööpakkumine

Seoses laienemisega pakub Rõuge Koostöökeskus tööd

ERIPEDAGOGILE JA LOGOPEEDILE

Tööülesanded tulenevad peamiselt HTM 21.02.2018 määrusest nr 4

„Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“.

Avaldus, elulookirjeldus ja kvalifikatsiooninõuetele vastavust tõendavate dokumentide koopiad esitada meiliaadressile koostookeskus@rauge.ee.

Lisainfo: Maie Oppar tel 513 8321 või koostookeskus@rauge.ee.

Rõuges peeti 18. korda boccia võistkondlikke Eesti meistrivõistlusi

Laupäeval, 15. augustil peeti Rõuges Ööbikuoru keskuse juures Võru ratastooliklubi eestvedamisel juba 18. korda liikumispuudega inimeste boccia võistkondlikke Eesti meistrivõistlusi. Suurepärane ilm oli kogu Eestist kokku toonud 20 kolmeliikmelist võistkonda, esikoha viis koju Tartu võistkond. Neile järgnesid II ja III kohal Narva meeskonnad; Võru sportlased hõivasid IV–VI kohad. Võistluste toimumist toetasid Rõuge vald ja Võru Ratastooliklubi.

2019. aastal osales rinnavähi sõeluuringul vaid 57% sihtrühmast

Riiklikud sõeluuringud täidavad oma eesmärgi, kui uuringutes osaleb üle 70% sihtrühmast. Eestis on sõeluuringutel osalemise protsent paraku väiksem – 2019. aastal osales rinnavähi sõeluuringul vaid 57% sihtrühmast. Täna alustab haigekassa taas teavituskampaaniat, millega juhitakse tähelepanu sellele, et ka kaebuste ja sümptomiteta naistel tuleb rinnavähi varaseks avastamiseks käia sõeluuringul. Rinnavähk on naistel kõige sagedamini esinev pahaloormuline kasvaja. Seda esineb enim naistel vanuses 50–70 eluaastat. Rinnavähki on võimalik avastada enne kui kasvaja on tekitanud vaevusi ja organismis levima hakanud.

„Me soovime läbi teavituskampaania tuletada naistele meelde, et teatud vanusest on rinnavähi sõeluuringul regulaarselt osalemine vajalik ning ühtlasi tutvustame ka ise enda tervise eest hoolitsemise võimalusi,“ ütles

haigekassa esmatasandi teenuste peaspetsialist **Made Bambus**.

Bambus lisas, et kuigi sõeluuringus osalejate arv aasta-aastalt väikeste sammudega kasvab, on siiski veel neid naisi, kes arstile mingil põhjusel ei julge tulla või kes ei pea oma rindade arstlikku kontrolli lihtsalt vajalikuks, kuna neil pole oma tervisliku seisundi kohta kaebusi. „Arstil käimine ja oma tervise kontrollimine regulaarselt peaks saama normiks ning selle poole me kampaaniatega püüdleme,“ lisas Bambus.

Eestis oodatakse rinnavähi sõeluuringule 50–69-aastaseid ravikindlustatud naisi iga kahe aasta järel. Tänavu on sõeluuringule oodatud ravikindlustatud naised, kes on sündinud aastatel 1953, 1954, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970.

Ida-Tallinna Keskhaigla Naistenõuandla rinna tervise kabineti naistearst **Gabor Szirko** toob välja, et meditsiinis on väga oluline ennetav

töö ehk oma tervise kontrollimine just siis, kui inimene tunneb ennast hästi ning mingeid kaebusi ei esine. „Nii on meil võimalik avastada haigused väga varases staadiumis ning neid ka väga edukalt ravida,“ lisas Szirko. „Iga naine on oma rindade hoidja ja ainult tema ise saab rindade tervisele tähelepanu pöörata,“ kutsus Szirko naisi sõeluuringus osalema. Uuringus osalemiseks ei pea jääma ilmtingimata kutset ootama. Kui naise sünniaasta on selle aasta nimekirjas, tuleb helistada sobivasse tervishoiuasutusse. Lisaks haiglatele on võimalik rinnavähi sõeluuringut teha ka mammograafiabussides, mis külastavad Eesti erinevaid maakondi terve aasta vältel. Sõeluuringut teostavate raviasutuste ja mammograafiabusside kohtaktid on leitavad haigekassa veebilehelt.

Rinnauuringule saab minna ka sõeluuringu väliselt ning selleks ei pea kuuluma sõeluuringu sihtrühma. Uuringule minekuks

on esmalt vajalik pöörduda pere- või naistearsti poole, kes kontrollib patsiendi tervist ja vajadusel suunab rinnauuringule. Ida-Tallinna Keskhaiglas ja Põhja-Eesti Regionaalhaiglas on rinnakabinetid, kuhu saab pöörduda ka ilma saatekirjata.

Mammograafiat tehakse alates 30. eluaastast rinnakaebustega naistele arsti saatekirja alusel ja alates 50. eluaastast ennetusena iga kahe aasta järel. Sõeluuringu käigus kasutatakse rinnanäärme radioloogilist uuringut ehk mammograafiat, mis on tervisele ohutu.

Haigekassa kampaania rinnavähi varajaseks avastamise kestab 20. septembrini. Kampaania koostööpartnerid on Eesti Vähiliit, Tallinna ja Tartu Kaubamaja ning kampaaniat viivad haigekassa tellimisel läbi AD Angels ja Akkadian. Visuaalid on leitavad siit.

Lisainfo: www.soeluuring.ee

Vastused korduma kippuvatele küsimustele seoses rinnavähi sõeluuringuga:

• **Mis vanuses naine peaks rinnavähi sõeluuringul käima?**

50–69-aastaseid ravikindlustatud naisi oodatakse sõeluuringule iga kahe aasta järel, selleks ei pea kaebusi olema. 2020. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule naisi sünniaastatega 1953, 1954, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970.

• **Kas uuring on tasuta?**

Uuring on tasuta kõikidele ravikindlustatud naistele, kelle sünniaasta on sel aastal välja kuulutatud. Rinnauuring on tasuta ka naistele, kes on sõeluuringu sihtrühmast nooremad või vanemad, kuid kel esineb kaebusi. Sellisel juhul peab naine pöörduma pere- või naistearsti poole, kes teeb esmase läbivaatuse ning suunab vajadusel saatekirja alusel uuringule. Muul põhjusel ilma saatekirjata kehtib uuringule raviasutuse hinnakiri.

• **Kas sõeluuringul osalemiseks on vajalik kutse ja saatekiri?**

Paljud naised jätavad sõeluuringule minemata, kuna ei ole saanud kutset. Uuringule tules ei ole kutse või saatekirja olemasolu vajalik. Kui näed oma sünniaastat uuringule kutsutavate hulgas, siis helistada endale sobivasse tervishoiuasutusse.

Iga naine saab aga oma digitaalne sõeluuringu kutse ehk saatekirjaga tutvuda patsiendiportaalis www.digilugu.ee ('Terviseandmed' → Saatekirjad).

Ida-Tallinna Keskhaiglas ja Põhja-Eesti Regionaalhaiglas on rinnakabinetid, kuhu saab pöörduda ka ilma saatekirjata.

• **Kuidas rinnavähi sõeluuringut tehakse?**

Sõeluuringu käigus kasutatakse rinnanäärme radioloogilist uuringut ehk mammograafiat. Mammograafia on väikese kiirgusdoosiga, mis

on tervisele ohutu. Kummastki rinnast tehakse kaks erisuunalist pilti, mis võib põhjustada ebamugavustunnet, kuid mitte valu.

• **Kui kaua võtab uuring aega ja millal saab tulemused?**

Uuring võtab koos dokumentide vormistamisega aega umbes 15 minutit. Olenevalt raviasutusest saab tulemused teada umbes kahe nädala jooksul. Raviasutus ise teavitab naist tulemustest (e-posti või kirja teel, nii nagu sõeluuringus osaleja soovib).

• **Kui mul on ei ole rindadega seotud kaebusi, kas ma pean sõeluuringul osalema?**

Jah, vanuses 50–69 on oluline käia uuringul regulaarselt iga kahe aasta järel. Rinnavähki on võimalik avastada enne, kui kasvaja on tekitanud kaebusi ja organismis levima hakanud. Rinnavähi varajane avastamine on ülioluline, kuna võimaldab alustada ravi

õigeaegselt.

• **Millised tervishoiuasutused viivad läbi rinnavähi sõeluuringuid?**

Sõeluuringut saab teha raviasutustes, mis asuvad Tallinnas, Tartus, Pärnus, Kohtla-Järvel, Narvas ja Haapsalus.

• **Kas uuringut saab teha ka väljaspool suuremaid linnu?**

Lisaks haiglatele saab uuringut teha ka mööda Eestit sõitvates mammograafiabussides, mis liigub kindla graafiku alusel. 2020. aastal on buss veel Võrus, Jõgeval, Põlvas, Kärklas, Viljandis, Rakveres, Paides, Valgas ja Elvas. Võrus on mammograafiabuss kuni 11. septembrini Võru polikliiniku ees (Jüri 19A), infot saab telefonil 731 9411.

• **Kust saab lisainfot rinnavähi sõeluuringu kohta?**

Lisainfot saab lehelt: www.soeluuring.ee

Põllumajandusliku tegevusega alustavad noored ettevõtjad saavad taotleda toetust

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

PRIAs algas põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse taotluste vastuvõtt. Maksimaalne toetussumma on kuni 40 000 eurot ühe taotleja kohta. Taotluste vastuvõtt toimub 26. augustist kuni 2. septembrini. Alates tänasest, 19. augustist on e-PRIAs

avatud põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse taotluste eeltäitmine. Toetust saavad taotleda noored mikro- ja väikeettevõtjad, kes alustavad esmakordselt oma põllumajandusliku tegevusega või noored ettevõtjad, kes võtavad üle vanema või vanavanema toimiva põllumajandusettevõtte. Noor ettevõtja on erialase hariduse ja töökogemusega kuni 40-aastane isik. Kogu meetme eelarve on 22,1 miljonit eurot. 2020. a taotlusvooruks, mis on järjekorras viies, on kavandatud 3 750 000 eurot ja meetme rahastajateks on Euroopa Maaelu

Arengu Põllumajandusfond ja Eesti riik. Otsused laekuvate taotluste kohta kinnitab PRIA hiljemalt 25. novembriks. Toetuse peamine eesmärk on hõlbustada noortel põllumajandustootjatel tegevusega alustamist, aidata kaasa põlvkondade vahetusele põllumajanduses ning tõsta kaasaegsete teadmiste ja kogemustega põllumajandustootjate arvu. PRIA arengutoetuste osakonna peaspetsialist Katrin Märss ütleb: „Viimane määruse muudatus lihtsustas nõudeid toetuse taotlejatele. Füüsilisest isikust ettevõtjate

või äriühingu kõigi osanike või aktsionäride kutsevalifikatsiooni langetati varasemalt viiendalt tasemelt neljandale. Soovitame noortel põllumajandustootjatel aegsasti tutvuda toetuse tingimustega.“ Täpne info toetuse tingimuste kohta on leitav meetme määrusest ja PRIA kodulehe toetuse lehel. e-PRIA erinevate teenuste kasutamiseks on välja töötatud juhendid, mis on kättesaadavad nii e-PRIAs kui ka PRIA kodulehel. Taotlejad saavad abi küsida PRIA investeeringutoetuste infotelefonilt 7377 678.

Toeta Mõniste-Ritsiku kiriku kontserdiprojekti Hooandjas!

Mõniste-Ritsiku Kiriku Toetajad MTÜ kogub Hooandja ühisrahastusplatvormil toetust projektile „Ansambel Stella Caeli kontsert Mõniste-Ritsiku kirikus“.

Tegu on teise kontserdiga sarjast „Issand, ava mu huuled“. Esimene kontsert toimus selle aasta 31. mail, kui kirikus astus üles ansambel Triskele.

Sarja teine kontsert on kavas korraldada 27. septembril kell 13.00. Esinema on kutustud EELK Tartu Maarja koguduse ansambel Stella Caeli. Kontserdi kava sisaldab Eesti heliloojate vaimulikkum loomingut, õigeusu traditsioonidest lähtuvat muusikat ning rahvusvaheliste suurkujude teoseid erinevatest ajastutest.

Bütsantsi-ortodoksi õigeusk on ilmselt vanim Eestisse jõudnud kristluse vorm. Vähesel määral on põlisrahva esindajaid ortodoksi usku ristitud alates 11. sajandist. Uute koguduste ja kirikute rajamist soodustas eestlaste ortodoksi usku massiline siirdumine. 1855. aastal ehitati Ritsikule Mõniste mõisa maale astmeline kaheksatahulise kiivriga kellatorni ja väikese haritorniga piklik nelinurkne palkidest laudvooderdusega kirik. Mõniste-Ritsiku kirik on pühitsetud prohvet Ristija Johannese nimele, kiriku nimepäeva peetakse koguduse poolt igal aastal 24. juunil.

Pärast Eesti taasisesiseisvumist 1991. aastal registreeriti Konstantinoopoli Patriarhaadiga

seotud Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik (EAÕK). Ortodoksi koguduste arv on viimase paarikümne aastaga tõusnud, kuid paljud maapiirkondades asuvad kogudused olid hääbumise piiril. Mõniste-Ritsiku kirikus toimusid regulaarsed jumalateenistused kuni aastani 2007. Siis paljud vanemad inimesed lahkusid ning koguduse tegevus jäi soiku. Aastal 2016 otsustas kohalik initsiatiivgrupp kirikusse elu tagasi sisse puhuda. Esimene jumalateenistus toimus detsembris 2016, nüüd toimuvad teenistused iga kuu. Alates novembrist 2018 teenib Mõniste-Ritsikul preester Timoteos (Tanel) Vassel, kes on õppinud Varstu koolis. Mõniste-Ritsiku kirik on ainus tegutsev ortodoksi kirik ühinenud Rõuge vallas.

Paljusid kirikuid kasutatakse ka n.ö ilmalikuks otstarbeks - erinevate kontserdite korraldamiseks. Mõniste-Ritsiku kirikuhoone on väga hea akustikaga. 2019. a. juulis asutati Mõniste-Ritsiku koguduse poolt MTÜ Varstu Kirikukontsert. MTÜ tegevuse eesmärk on korraldada kirikus ortodoksi kirikumuusika kontserte. Saal mahutab kuni 70 inimest. Kontserdid on tasuta, annetused lähevad hoone ülalpidamiseks ja remondiks. Kontserdi toimumist on juba toetanud Rõuge vald ja Eesti Kultuurkapital, kuid kahjuks jääb sellest kõigi kulude katmiseks vajaka. Seega on MTÜ avanud Hooandjas projekti, mille

eesmärk on koguda veel 820 eurot. Projekti toetatakse 10. septembril, kui ta kogub selleks ajaks kogu eesmärgiks seatud summa. Toetada saab vabalt valitud summaga, 20 või enama euroga toetajaid peetakse meeles kirikuküünalde projektiga. Toetades projekti 50 euroga või enam, saab annetaja osaks Varstu Vürtsi (leia veebist: maitsed.ee) toodete kinkekomplekt kolme tootega. Kõiki, kes toetavad projekti 200 euroga või enam, ootab väärtuslik kingitus: 22. veebruaril 2018 Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks välja antud puhtast hõbedast ainulaadne postmark, mille mõõdud on 28x38 mm ning kaal 1,2 grammi. Postmargil on kujundatud Eest Vabariigi suurt vappi ning see on pakendatud esinduslikku kinkekarp.

Kirikukontserdi toetamise projekti leiad Hooandjast aadressilt hooandja.ee/projekt/stella-caeli-kontsert ning skaneerides QR-koodi:

Seiklushunt kutsub sügisrogainile Filmi Vargamäele

Pühapäeval, 11. oktoobril 2020 toimub Seiklushundi sügisene rogain, mis on 2020. aasta rogainisarja teine ja ühtlasi viimane võistlus. Võistluskeskus asub Filmi-Vargamäe võttekohas ning rajale jääb kaunis ja mitmekülgne Lõuna-Eesti maastik koos võimsate metsadega.

Rogain on võistkondlik valikorienteerumine, mille eesmärgiks on kontrollaja jooksul koguda võimalikult suur punktisumma maastikule paigutatud kontrollpunktide läbimisel. Registreerimine internetis aadressil <http://register.sk100.ee/Register?eventId=2115>. Kaart: Markus Puusepp, rajameister Taavi Tatsi

Ajakava:
10.00 Stardimaterjalide väljastamine
11.10 Infotund rogaini kohta (rogaini lühitutvustus, leppemärgid, planeerimine jms (osavõtt vabatahtlik))
11.30 Võistluskaartide kättesaamine kõikidele

radadele
12.00 Start kõikidele radadele
14.00 Pereklassi kontrollaja lõpp
15.00 Rattaraja kontrollaja lõpp
15.30 Rattaraja orienteeruv autasustamine
16.00 Kontrollaja lõpp põhirajal
16.30 Põhiraja orienteeruv autasustamine

Lisainfo: <http://seiklushunt.ee/rogain/>

Rogain on võistkondlik valikorienteerumine, mille eesmärk on kontrollaja jooksul koguda võimalikult suur punktisumma maastikule paigutatud kontrollpunktide läbimisel. Kontrollpunktide väärtus on erinev, sõltudes punkti asukohast ja ligipääsemise keerukusest. Punktide läbimise järjekord on vaba ehk iga võistkond paneb ise paika oma marsruudi. Rogainis ei ole kohustuslik läbida kindel arv kontrollpunkte, iga võistkond läbib täpselt niipalju kilomeetreid ja punkte, kui meelepärase ja jõukohane.

Me elame äikeseplaneedil

Kas sina teadsid, et meie planeet on äikeseplaneet, millel tekib aastas keskmiselt 45 000 äikesepilve?

Kuna Eestimaa ilm on heitlik ning suve lõpus kohtab nii päikeset kui ka äikest, siis peatume selle kuu teemana just käitumisel äikesekorral. Ilmaennustused teatavad meile saabuvast äikesest üsna hästi ette ning enne tormi või ennustatud äikest on soovitatav korjata õuest kokku igasugused lahtised ja lenduvad asjad, eemaldada kodumasinad ja elektroonikaseadmed elektrivõrgust ning võtta vooluvõrgust välja side- ja antennikaablid. Auto on mõistlik võimalusel parkida lagedale või garaaži.

Alati peab arvestama ka võimaliku elektrikatkestusega, seega kontrolli üle kodused varud (vesi, küünlad, toit, ravimid jne) ning lae täis mobiiltelefoni aku ja kodus olevad akupangad.

Kõige parem on äikesekorral viibida siseruumides, sulgedes kõik uksed ja aknad või viibida kinnises autos. Kindlasti ära varju üksikute puude, metallmastide ega -aedade lähedale, kuna välgutabumise võimalus on

seal suurem.

Äikesekorral tuleb samuti mees pidada, et majas ei tohi tuld teha, kuna laetud osad suitsus toimivad piksevardana. Samuti ei tohiks lasta kraanist vett, kuna vesi on hea elektrijuht. Ära räägi võrgutelefoniga (võib põhjustada elektri- või akustilise šoki).

Kui sul ei õnnestu vältida äikesekorral liikumist, siis hoiu eemale mahalangenud elektriliinidest ja teavita nendest Elektrilevi rikketelefonil 1343.

Täpsemat infot saad Ole Valmis! mobiilirakendusest.

Meie lugejamängu küsimusele saad vastata <http://bit.do/olevalmis5> või kasutades QR koodi

MÕNISTE KOOL 290

Kutsume kõiki vilistlasi,
endisi ja praeguseid
töötajaid, õpetajaid

hariduselu 290. aastapäevale

17. oktoobril 2020

14.00 Registreerumise algus
14.00 — 15.30 Lõunasupp

16.00 KONTSERT - AKTUS
rahvamajas

Tort & kohv koolimajas
Koosviibimised klassiruumides

18.00 musitseerivad söögisaalis
JAANUS PÖLDSEPP & SÖBER ANDRUS

21.00 ansambel REMINDERS
rahvamajas

Osalustasu kuni
15. oktoobrini 19 €

Tasuda: Rõuge Vallavalitsus
Swedbank
EE902200221068425529
või SEB
EE231010402006965009

Ütekandel on oluline lisada
selgitusse:
Mõniste Kool 290)

kohapeal 25 €
ainult sularahas

Puhvet avatud
koolimajas ja
rahvamajas
tasumine sularahas

Koolimaja ukseid
avatud kuni 02.00

Rahvamajas pidu
hommikuni!

VÄLJAKUTSED VASTU VÕETUD

I ROGOSI TANTSUFEST

29. augustil algusega kell 12.00

Rogosi mõisa sisehoovis

Üles astuvad...

- *Ansambel Säde
- *Meelis&Katrin Duo
- *Ansambel Drift
- *Ansambel K.T.K
- *Kapell Eloilo
- *Ansambel Rogosi
- *Teised pilli- ja laulumehed/naised
- *Heliöpe ja DJ Joosep

NB! NB! NB!

Publikul on meeldiv
võimalus valida Rogosi
jaanitule 2021 tantsubänd!

Tasu annetustilik!

Päevajuht on Mirko

VÕRUMAA SPORDILIIT

Võru maakonna
MV 2020

RÕUGE
GOLFIKLUBI

GOLFI LÕÖGIMÄNGUS

PÜHAPÄEVAL,
13. SEPTEMBRI
RÕUGE GOLFIÄLJAKUL
ALGUS KELL 10.00

ARVESTUS:
mehed ja naised
OSAVÕTUMAKS:
25 EUR

REGISTREERIMINE lõppeb 11.09 kell 20.00
WWW.VORUMAASPORTILIIT.EE

www.facebook.com/vorumaa.mv

HELIKOORI TÄNUKONTSERT

2020 pühapäeval 11. oktoobril
algusega kell 15.00

Rõuge Maarja Kirikus

Rõuge kooli vilistlasi ja Rõugega seotud lauljaid ühendav HELIKOOR koguneb taas, et lauldes südameid soojendada ning teha kummiardus kaalitele õpetajatele ja mentoritele. Kaasa loovad armastatud laulja OTT LEPLAND, kirjanik ja semiootik VALDUR MIKITA, maailma vallutanud omakandi muusik MARI KALKUN ja Heli Teppo lapselapsed. Koori juhatab JANE REILIAN ning kontserti saadab RÕUGE UNISTUSTE KITARRIORKESTER.

OOTAME TEID KUULAMA!

Kontserdi tasu on annetus.

Lisainfo: www.helikoor.weebly.com

NOPRI KOJUKANNE

Kas soovid talutoitu kontaktivabalt koju tellida? Nopri kojukanne on ideaalne viis piimatoodete, liha, muna ja kala koju tellimiseks! Meie toit on värske, soodne ja usaldusväärne!

NOPRI
KOJUKANNE

Tellimust on võimalik esitada ka telefoni
teel! E-L kell 9.00-12.00 numbril
+372 58 722 220. Helista julgelt ja telli!

MINE TELLI ENDALE
MEELEPÄRANE KAUP
NING JÄÄ OMA PAKKI
OOTAMA!
KOJUKANNE.EE

Treenerid
Riina ja Kerli
KUTSUUVAD SIND

VÕRU
SULGPALLIKLUBI

SULGPALLITRENNI VÕRUS

TREENINGUD TOIMUVAD
VÕRU SPORDIKESKUSES
Info ja registreerimine: Riina Täht, 58547015
vorusulgpall@gmail.com
Facebook: vorusulgpalliklubi

SÕIT ja Seltskond "RÕUGE RETK"

28.-30.08.2020 | TINDIORU TALUS, RÕUGES

Tsiklimeeste ja
USA autoomanike kokkutulek

Oodatud ka publik!

Lisainfo: www.mägilased.ee

Soovid osta või müüa, pakud tööd või soovid teenust?

RÕUGE VALLA INIMESTE JA ETTEVÕTJATE
PÄRIS OMA KUULUTUSTEPORTAAL

KOHALIKULT KOHALIKULE

www.kohalikule.ee

Loe ja lisa kuulutusi tasuta!

Kui vajad kuulutuse lisamisel abi, siis kirjuta
kommunikatsioon@rauge.ee või helista 5346 5809

Trehvämi Rõugõn!

TOIMETAJA: Viivika Nagel, kommunikatsioon@rauge.ee

TIRAAŽ: 2455

KÜLJENDUS: Arman Projekt OÜ,
kalurileht1@gmail.com, tel 5649 5252

VÄLJAANDJA: Rõuge vallavalitsus, Ööbikuoru tn 4,
Rõuge alevik, tel 5346 5809, www.rauge.ee

LOE DIGILEHTE: www.rauge.ee/ajaleht

Toimetajal on õigus avaldamiseks saadetud artikleid toimetada ja lühendada.

Järgmine ajaleht ilmub 17. septembril, materjale sellesse oodatakse hiljemalt 3. septembriks.

